

Duurzaam beleggingsbeleid lifecycle beleggingen

Als pensioenverzekeraar beleggen wij het geld voor jouw pensioen. Wij zijn daarmee ook deels verantwoordelijk voor jouw financiële toekomst. Bij deze belangrijke taak houden we rekening met verschillende factoren zoals kosten, verwachte opbrengsten en de keuze voor bepaalde beleggingen. Maar we kijken ook naar andere zaken, zoals duurzaamheid.

Wij vinden het belangrijk dat de beleggingen van onze lifecycles zoveel mogelijk duurzaam zijn, je wilt natuurlijk met pensioen gaan in een wereld waarin je ook aangenaam kunt leven. Daarom hebben wij een duurzaam beleggingsbeleid ontwikkeld voor onze lifecycle beleggingen. Dit beleid is van toepassing op de beleggingen van onze DC lifecycles Index Volgend en Actief Beheerd.

Met onze duurzame beleggingen willen wij een lagere CO₂-uitstoot dan de brede marktindex bereiken om klimaatverandering en de impact daarvan te bestrijden.

Dit doen we bijvoorbeeld door bij voorkeur niet te beleggen in bedrijven met een hoge CO₂-uitstoot. Maar wij beleggen ook duurzaam met het oog op een goede gezondheid en welzijn voor iedereen.

Kortom, als pensioenverzekeraar dragen wij bij aan een duurzame toekomst door te beleggen in daarbij passende oplossingen en rekening te houden met meer dan alleen kosten en opbrengsten.

Onze visie op duurzaamheid

Wij willen een goed rendement voor jouw pensioen, maar ook bijdragen aan een betere wereld voor vandaag en morgen. Daarom houden wij bij het beleggen van jouw pensioengeld rekening met duurzaamheidskenmerken op het gebied van milieu, mens en goed ondernemingsbestuur.

Wij geloven dat duurzaamheid loont. Uit onderzoek blijkt dat beleggingen waar rekening is gehouden met duurzaamheidsfactoren op de lange termijn minimaal

een marktconform rendement kunnen behalen. Dit betekent dat rendement en duurzaamheid hand in hand kunnen gaan, zodat wordt bijgedragen aan een goed pensioen en een duurzame toekomst. Wij vinden het belangrijk om onze maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en een positieve bijdrage te leveren aan de maatschappij van vandaag en morgen. Door te investeren in bedrijven die verduurzamen en/of toewerken naar een CO₂-neutrale bedrijfsvoering, dragen wij bij aan een betere wereld voor jou en toekomstige generaties.

Ons duurzaam beleggingsbeleid

Om het belang van duurzaamheid binnen onze beleggingen te ondersteunen, hebben we de volgende uitgangspunten geformuleerd.

Principes

Wij hebben ons duurzaam beleggingsbeleid voor de lifecycles afgestemd op de kernwaarden van onze organisatie (NN Group) en op internationaal erkende normen zoals, de United Nations Global Compact, de UN Principles for Responsible Investment, de UN Guiding Principles on Business and Human Rights, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de Code Duurzaam Beleggen van het Verbond van Verzekeraars.

Uitsluiten

Uitsluiten betekent dat wij niet in aandelen en/of obligaties van bepaalde bedrijven of landen willen beleggen, bijvoorbeeld omdat er sprake is van omstreden activiteiten en/of gedrag. Dit houdt in dat niet wordt belegd in bedrijven die een bepaald percentage¹ van hun omzet behalen met activiteiten die verband houden met (omstreden) wapens, tabak en bepaalde fossiele brandstoffen (onconventionele olie uit teerzanden, arctische olie en gas, schalieolie- en gas en thermische kolen). Voor de aandelenportefeuille gelden nog aanvullende uitsluitingen voor gokken, bont en leer en de porno-industrie.

Verder wordt er niet belegd in landen waarvoor de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties een wapenembargo heeft afgekondigd en in landen op de lijst van de Financial Action Task Force, waarvoor een 'Call for Action' geldt. Daarnaast wordt beoordeeld in welke mate uitgevende instellingen regels naleven op het gebied van goed bestuur, het eerbiedigen van mensenrechten en arbeidsrechten, milieubescherming en het bestrijden van omkoping en corruptie. Dit doen we op basis van internationaal erkende normen zoals de

OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, de UN Guiding Principles on Business and Human Rights en UN Global Compact. Uitgevende instellingen waar sprake is van een aanhoudende en ernstige overtreding en die onvoldoende initiatief tonen om dit te herstellen, worden ook uitgesloten. Onze uitsluitingen staan in de tabel op pagina 4.

Positieve selectie

Met onze beleggingen willen wij een positieve bijdrage leveren aan duurzame ontwikkelingen op het gebied van mens, milieu en maatschappij. Dit om een positieve bijdrage te leveren voor de maatschappij van vandaag en morgen. Uitgevende instellingen die een positieve bijdrage leveren aan duurzame ontwikkelingen of die de overgang daarnaartoe gaan maken, worden geselecteerd.

Duurzame doelstelling

Een stap verder gaat het nog als een belegging specifiek is gericht op het behalen van een bepaalde milieu- of sociale doelstelling, zonder dat deze belegging daarmee andere milieu- of sociale doelstellingen schaadt. In onze lifecycles zal altijd een minimum percentage van de portefeuille beleggen in beleggingen met een duurzame doelstelling.

Actief aandeelhouderschap

Wij vinden actief aandeelhouderschap belangrijk. Wij selecteren vermogensbeheerders die aantoonbaar dialoog aangaan met bedrijven en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen overeenkomstig onze eisen met betrekking tot actief aandeelhouderschap en hier ook openlijk verantwoording over afleggen. Dit betekent dat onze vermogensbeheerders over duurzaamheidskwesties in gesprek gaan met de bedrijven waarin zij beleggen. Maar ook dat zij in gesprek gaan met bedrijven als er incidenten zijn op het gebied van hoe het bedrijf wordt geleid, mensenrechten, arbeidsrechten, omkoping en corruptie. Zo kan het beleid van een onderneming worden beïnvloed en het bestuur van een onderneming ter verantwoording worden geroepen om ook rekening te houden met sociale aspecten en milieuoverwegingen. Als dat niet helpt, kan worden overgegaan tot het uitsluiten van zo'n bedrijf.

Duurzaamheidsrisico's

Duurzaamheidsrisico's zijn gebeurtenissen op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur die de waarde van uw beleggingen negatief kunnen

¹In de uitsluitingenlijst staat het maximaal percentage omzet dat van een betreffende categorie afkomstig mag zijn. Voor de High Yield portefeuille zijn afwijkende omzetpercentages van toepassing omdat hier de percentages van de vermogensbeheerder van toepassing zijn.

beïnvloeden. Dit kan een op zichzelf staand risico zijn, bijvoorbeeld het risico van het veroorzaken van vervuiling. Maar het kan ook een risico zijn dat invloed heeft op andere risico's zoals het risico van klimaatverandering. Om deze reden hebben we het beoordelen van duurzaamheidsrisico's opgenomen in ons besluitvormingsproces voor beleggingen. Als dat nodig is nemen we maatregelen om negatieve effecten op het rendement te beperken.

In welke fondsen beleggen wij?

Ons doel is om zoveel mogelijk te investeren in fondsen waarbij wij als enige belegger het duurzaamheidsbeleid kunnen bepalen. Maar dit is niet altijd mogelijk. In sommige gevallen beleggen we ook in fondsen waarin andere beleggers investeren. Bij het selecteren van deze fondsen is verantwoord beleggen een standaard onderdeel van onze selectiecriteria. Ons duurzaam beleggingsbeleid is daarbij leidend, hoewel het kan afwijken van de uitgangspunten van de beheerder van het fonds. Als er kleine afwijkingen zijn, zullen we motiveren waarom we dit toestaan. We zullen er zo veel mogelijk aan doen om onze beleggingen in overeenstemming te brengen met ons duurzaam beleggingsbeleid voor lifecycle beleggen.

Duurzaamheid op maat: beleggingsvormen met een eigen aanpak

We bieden verschillende beleggingsvormen aan, elk met een eigen aanpak op het gebied van duurzaamheid.

Index Volgend

Bij de passieve of indexvolgende beleggingsstrategieën streven we naar eenvoud en een gunstige prijs. We zetten ons in voor een zo duurzaam mogelijke invulling van de beleggingen, zonder dat dit ten koste gaat van het rendement van de beleggingen ten opzichte van de reguliere benchmark. We maken bij deze beleggingsvorm voornamelijk gebruik van duurzame indexfondsen.

Actief Beheerd

Bij een actieve beleggingsstrategie hebben we meer mogelijkheden om rekening te houden met duurzaamheidskenmerken dan bij een indexvolgende beleggingsstrategie. We kunnen namelijk meer afwijken van de benchmark of zelfs beleggen in aandelen of obligaties die geen onderdeel zijn van de benchmark. Dit maakt het eenvoudiger om nog meer te focussen op duurzaamheid. Bij deze beleggingsstrategie worden duurzaamheidsfactoren ingezet om extra rendement te maken. Voor deze beleggingsvorm maken we dan ook gebruik van actief beheerde fondsen.

Of je nu kiest voor een passieve of actieve beleggingsstrategie, wij streven altijd naar een duurzame en verantwoorde beleggingsportefeuille.

Transparantie over duurzaamheid

We vinden het belangrijk om te laten zien wat het streven naar duurzaamheid in onze lifecycles oplevert. Daarom rapporteren wij over onze duurzaamheidsprestaties. Onder andere door middel van periodieke SFDR-rapportages. In onze rapportages zullen onder andere de volgende zaken te zien zijn:

- De hoeveelheid broeikasgasuitstoot die onze beleggingsportefeuille heeft bespaard.
- Of we nog beleggen in bedrijven die actief zijn in de olie- en gasindustrie.
- Het verbruik van water en de besparing van afval.
- Het resultaat van de gesprekken die wij hebben gevoerd met de bedrijven waarin wij beleggen.
- Ons uitgevoerde stembeleid.

Met onze rapportages willen we transparantie bieden over onze duurzaamheidsprestaties en laten zien dat we ons inzetten voor een verantwoorde beleggingsportefeuille. We zijn trots op de resultaten die we hebben behaald en blijven ons inzetten om de duurzaamheidsprestaties verder te verbeteren.

Categorie	Omschrijving	% omzet ¹
1. Wapens		NN Leven
Controversiële wapens	Bedrijven die betrokken zijn bij het ontwikkelen, produceren, onderhouden, testen of verhandelen van 'controversiële wapens'. Wapens die we als controversieel definiëren zijn onder meer antipersoon landmijnen, clustermunitie, biologische wapens, chemische wapens, munitie met verarmd uranium en wapens met witte fosfor.	0%
	Bedrijven die zich bezighouden met kernwapenactiviteiten worden onder bepaalde voorwaarden aan banden gelegd (als ze gevestigd zijn in landen die het Non-proliferatieverdrag niet hebben ondertekend of bijdragen aan kernwapenprogramma's van niet-NAVO-lidstaten).	0%
Wapenhandel met entiteiten onder wapenembargo	Bedrijven die aantoonbaar activiteiten hebben in de handel van wapens (of gerelateerd materiaal of diensten) met landen die onderworpen zijn aan een VN- of EU-wapenembargo dat is gericht tegen de centrale overheid of met niet-overheidsactoren die worden gesanctioneerd door de VN of de EU.	0%
Bepaalde conventionele wapens	Bedrijven die betrokken zijn in activiteiten (waaronder handel/distributie) met betrekking tot kleine wapens (handvuurwapens) voor civiele, militaire en wet handhavende klanten.	5%
	Bedrijven die essentiële onderdelen maken voor kleine wapens.	5%
2. Tabak		
Productie van tabaksproducten	Bedrijven die tabaksproducten produceren.	0%
	Bedrijven die betrokken zijn bij de detailhandel van tabaksproducten en bij gerelateerde producten/diensten.	5%
3. Fossiele brandstoffen		
Onconventionele olie uit teerzanden	Bedrijven die een substantieel deel van hun omzet halen uit de winning van olie uit teerzanden en/of controversiële pijpleidingen om deze olie te transporteren.	5%
Arctische olie en gas	Bedrijven die betrokken zijn bij boringen in Noordpoolgebied naar olie en gas.	5%
Schalieolie- en gas	Bedrijven die schalieolie- en gas winnen, of daar significant bij betrokken zijn.	5%
Thermische kolen	Bedrijven die een substantieel deel van hun omzet halen uit de winning van thermische kolen.	5%
	Bedrijven waarvan de energieproductie voor een substantieel deel uit thermische kolen afkomstig is.	5%
4. Controversieel gedrag		
Schendingen van internationale normen voor zakelijk gedrag	Wij verwachten dat bedrijven waarin wij beleggen voldoen aan internationaal erkende standaarden van verantwoorde bedrijfsvoering. Zoals bijvoorbeeld de richtlijnen van de Verenigde Naties (Global Compact) en de OESO. Bedrijven die controversieel gedrag vertonen op het gebied van milieu/ klimaat, mensenrechten, arbeidsrechten en governance worden op voorhand uitgesloten. Als er sprake is van controversieel gedrag bij een bedrijf waar we in belegd zijn, wordt afhankelijk van de mate van ernstigheid van het gedrag en de verwachtingen gekozen voor desinvestering of het aangaan van dialoog (engagement): zie hieronder	-
Controversieel gedrag Landen	We beperken soevereine emittenten die betrokken zijn bij ernstige en systematische schendingen van de mensenrechten, waartegen wapenembargo's zijn uitgevaardigd door de VN-Veiligheidsraad	-

¹Maximaal percentage omzet dat van betreffende categorie afkomstig mag zijn. In sommige gevallen worden kleine percentages toegestaan om te voorkomen dat bedrijven worden uitgesloten op basis van zeer beperkte omzet uit een bepaalde activiteit.